

[K. Hølvæg Petersen.]

disse mange lokale råd, som ikke har nogen egentlig kompetence, og hvorom man vel ikke ved andet med sikkerhed, end at de en gang imellem får lov til at komme ind i radio-rådet for at fremlægge deres synspunkter uden nogen sikkerhed for, at man tager hensyn til dem. Så kommer der en dag formentlig to eller tre fra regionalrådene, og en anden dag kommer der nogle andre, og de mødes ikke i kraft af deres medlemskab af noget råd, de har ikke den lejlighed til meningsudveksling, som man burde give dem, når de samles fra hele landet. Den fordel har det repræsentantskab, der lå i min mindretalsbetænkning, hvortil jeg henviste, fordi, og det kan jeg også sige til hr. Arne Christensen, dér var klart defineret, hvilke opgaver de har i modsætning til det, der foreligger her.

Jeg er altså bange for, at dette mere bliver noget ydre, mere en tilkendegivelse, en eller anden vilje til at gøre noget nærdemokratisk uden at ville gøre noget alligevel. Det er det farligste, der kan ske, hvis man opbygger nogle forestillinger, som ikke holder stik med virkeligheden. Så bliver der frustrering og skuffelse, så får man ikke det ud af det, man tilstræber. Derfor mener jeg, vi skal besinde os på, hvad vi gør, og det er der heldigvis altså vundet tid til.

Jeg har forstået på de udtalelser, ministeren kom med, at er der problemer her, som vi i udvalget kan finde løsninger på — jeg skal ikke prøve at drage nogen konklusion — så er der forhandlingsvilje. Selv om der ikke er konstateret noget flertal for udsættelse, ej heller for at programrådene ikke skal træde i kraft, så kan jeg alligevel spore så megen usikkerhed, så megen utryghed ved denne ordning, at der er grundlag for en forhåbning om, at vi kan nå til et resultat.

Jeg må minde om, hvor svært det er at få lavet om på disse ting. Vi kører med en radioordning, der går langt tilbage i tiden, som blev til under forudsætninger, der slet ikke findes mere. Det er derfor, jeg frygter, at instituerer man disse programråd, så har vi bundet os til noget, vi ikke kan frigøre os

fra i årtier, og det er det, vi skal hindre, medmindre vi er helt sikre på, at vi nu har fundet løsninger, der virkelig er hensigtsmæssige og rigtige.

Lasse Budtz (S):

Jeg vil blot sige til ministeren for kulturelle anliggender, at jeg muligvis har udtrykt mig uklart, og det beklager jeg. Jeg mener, at jeg sagde, at nogle politikere bruger radioen som politisk slagmark. Jeg ønskede ikke at generalisere, og jeg ønskede slet ikke at rette beskyldningen mod ministeren.

Til hr. Lembourn vil jeg blot sige, at jeg synes, at en dialog mellem, om jeg så må sige, producenter og modtagere er det bedste, man overhovedet kan tænke sig. Men jeg synes sandelig også, at den er godt i gang, den har kørt en 3-4 år, og for min skyld må den gerne fortsætte. Jeg synes, at den også har mange positive sider. Kritikken af Danmarks radio, især — eller måske f. eks. — fra konservativ side, synes nu nok at vise, at der alligevel ikke er talentmasse nok i Danmark.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om amtscentraler for undervisningsmidler.

(Lovforslaget (nr. 90) findes i tillæg A. sp. 1583, fremsættelsen i tidenden sp. 1914).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Helle Degn (S):

Angående dette forslag må jeg sige, at vi med tilfredshed har konstateret, at undervisningsministeren har udnyttet et allerede færdiggjort lovforslag, taget det op og søger dette arbejde gjort færdigt.

Angående vor holdning til forslaget vil jeg henvisse til vore bemærkninger ved tidligere førstebehandlinger i folketinget og blot knytte et par bemærkninger hertil.

Ministeren nævner i sin fremsættelse, at dette forslag blot adskiller sig fra de tidligere derved, at ministeren har tilstræbt en administrativ forenkling gennemført. At styrelsesvedtægten blot skal indsendes til orientering for ministeriet, som i forvejen har udarbejdet en normal styrelsesvedtægt, kan vi naturligvis acceptere fuldt ud.

Ligeledes har jeg bemærket, at ministeren i fremsættelsen giver udtryk for en åbenhed omkring fastsættelsen af tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det forstår vi så godt, da dette lovforslag er tæt knyttet til folkebibliotekslovforslaget, som vi forventer udsendt til ikrafttræden den 1. april 1975. Derfor vil vi fra socialdemokratiets side ligeledes foreslå, at dette lovforslags ikrafttræden først bliver den 1. april 1975. Vi mener, det må være rigtigst, at disse to lovforslag følges ad. Vi kan ikke acceptere, at de penge, som er sat af for finansåret 1974-75, skal gå tabt for kommunerne, som i god tro har planlagt deres budgetter efter den gældende refusionsordning.

Vi er opmærksomme på, at lovforslaget rummer en ændring i refusionsordningen: fra at være en procentvis refusionsordning til at være en bloktilskudsordning.

Angående finansieringen som helhed af den foreslåede ordning med amtscentraler finder vi det nødvendigt i udvalget nærmere at drøfte, på hvilket tidspunkt det vil være hensigtsmæssigt at anvende bloktilskudsfinansieringsformen alene, bl. a. også på den baggrund, at der pågår forhandlinger med regeringen om overgangen til bloktilskud og de problemer, der knytter sig til denne ordning. De institutioner, som disse amtscentraler skal betjene, er institutioner, som der fra vores side stilles eksamenskrav til, og det må derfor være i vor interesse at kunne deltage i styringen af disse centralers indkøb ved at sikre os et minimumsniveau, sikre os, at visse normer er opfyldt. Vi mener, det må

være rimeligt, at finansieringsformen må indeholde et bloktilskud plus krav om visse minimumsnormer. Det håber jeg vi kan få ministerens støtte til at søge opklaret i udvalgsarbejdet.

Det er også væsentligt for os, at vi får skaffet os sikkerhed for, at samarbejdet centralbibliotekerne og amtscentralerne imellem kan foregå, som det hidtil har fundet sted, så vidt jeg kan se til alles tilfredshed.

Repræsentantskabets sammensætning får vi ikke rigtig klarhed over i bemærkningerne til lovforslagets § 3. Det mener jeg nok må gøres til genstand for en drøftelse i udvalget. Det er for os ret væsentligt, at forbrugernes interesser tilgodeses på den bedste måde. Forbrugeren er efter vor opfattelse ikke kun lærere i folkeskolen, men undervisere i hele vort uddannelsessystem. Disse må sikres en adgang til også at kunne udnytte disse amtscentraler. Forslaget ser for mig ud til at bære præg af at være stilet til en enkelt brugergruppe. Som brugergruppe har man hovedsagelig tænkt på folkeskolens lærere, og kun periferisk berører man andre eventuelle brugergrupper.

Socialdemokratiets ordfører nævnte ved den forrige første behandling amtscentralernes tilknytning til universitetscentrene, og dette mener vi fortsat må undersøges og følges op.

Det fremgår ikke af bemærkningerne til lovforslaget, om man har tænkt sig åbnings-tider for centralerne, som er forbrugervenlige, på trods af, at det er væsentligt for hele forslagens funktionsduelighed og effekt. Det fremgår ikke af bemærkningerne eller af fremsættelsen, om nogen af brugergrupperne overhovedet har været spurgt om, hvilken interesse disse måtte have i denne service, eller hvilke åbningstidspunkter der var hensigtsmæssige. Det var vel derfor rimeligt, at ministeren indhentede en kommentar fra Danmarks Lærerforening, Gymnasiallærerforeningen, de erhvervsfaglige uddannelser og fritidssektoren, om disse organisationers syn på deres rolle i denne sammenhæng som brugere af et serviceorgan, som bliver stillet til rådighed også for dem. Derfor er det væsentligt for os, at vi i bemærkningerne til § 5, nr. 2, får pointeret, at sigtet også gælder andet end folkeskolen og dens lærere.

Med disse få bemærkninger, som på så

[Helle Degn.]

kort tid kan nævnes, vil jeg på socialdemokratiets vegne gerne anbefale lovforslaget og håbe, at lovforslaget må få en grundig og positiv behandling i udvalget.

Halvgaard (FP):

Det foreliggende forslag til lov om amtscentraler for undervisningsmidler er jo et udtryk for en koordination af de fælleskommunale samlinger og skolecentralerne. Begge institutioner har været til stor hjælp og udbytte for skolerne og for lærerne i deres daglige undervisning og har været udnyttet og brugt i høj grad.

Det, der imidlertid for mig kan give anledning til betænkelighed, er, at styrelsen og administrationen af disse amtscentraler foreslås udøvet for det første af et udvalg nedsat af amtsrådet, og dér havde man vel nærmest tænkt sig undervisnings- og kulturudvalget.

For det andet skulle der være et repræsentantskab, der skulle være udvalgets forbindelsesled til brugerne med forskellige opgaver. Det skulle fremkomme med budgetoplæg og i det hele taget tage sig af alle forhold vedrørende virksomheden.

For det tredje skulle der være en administration vedrørende den daglige drift, der skulle bestå af en leder, forskellige afdelingsledere, pædagogiske konsulenter, diverse medarbejdere plus et personale til at varetage de kontormæssige, ekspeditionsmæssige og endvidere de tekniske opgaver. Det lyder faretruende, og jeg mener, det nødigt skulle være sådan, at der skulle opbygges en ny administrationspyramide.

Fremskridtspartiet er i det store og hele positivt indstillet over for lovforslaget, men vil i udvalget arbejde for en forenklet styrelse og administration.

Raunkjær (V):

Det er nu tredje gang, lovforslaget om amtscentraler for undervisningsmidler er til behandling, og tiden må nu være inde til at føre loven ud i livet. Det er en hensigtsmæssig koordination, der her sker, men det vil ikke være nogen stor forandring fra de bestående forhold, og det vil derfor ikke være vanskeligt at gennemføre loven i praksis. Men det giver en bedre baggrund for at sammenarbejde indsatsen, men loven er dog

samtidig så smidig, at jeg ikke tror, kommunerne og brugerne vil føle det, som om noget bliver presset ned over dem.

Der er mange enkeltheder i lovforslaget, der kunne diskuteres. Jeg vil dog afstå fra det, men blot understrege, som det også står i lovforslaget og specielt i bemærkningerne, at amtscentralernes tilbud også bør gælde undervisningsområder uden for folkeskolen, såsom fritidsundervisningen i videste forstand, de private skoler og uddannelserne på de gymnasiale trin.

Ikrafttrædelsestidspunktet kan måske ikke nå at blive den 1. april 1974, men det kan vel heller ikke være afgørende.

Selve udgiftsfordelingen kan vel tages op til debat i forbindelse med overgangen til generelle tilskud fra staten til kommunerne.

Vi vil fra venstres side tilsige lovforslaget velvillig behandling.

Elmholt (R.V.):

Da forslaget til lov om amtscentraler nu fremsættes for tredje gang, kan jeg i det væsentlige nøjes med at henvise til den tale, hr. Ole Vig Jensen holdt på det radikale venstres vegne ved første behandling den 20. marts 1973.

Men herudover vil jeg gerne understrege den skepsis, hr. Ole Vig Jensen dengang gav udtryk for angående ansættelse af pædagogiske konsulenter og medarbejdere ved amtscentralerne set på baggrund af de talrige konsulenter, der allerede er tilknyttet ministerier, amt og primærkommuner. Dette skal ikke opfattes som en kritik af det arbejde, der udføres, på ingen måde, men vi er bange for, at vi kunne komme til at sætte en udvikling i gang, hvis styring vi ikke magter. Den skepsis, hr. Ole Vig Jensen dengang gav udtryk for, nærer vi stadig og i forøget udstrækning.

Daværende undervisningsminister hr. Knud Heinesen lovede at søge belyst koordinationen mellem konsulenternes forskellige arbejdsområder. Jeg vil gerne høre, om ministeren har oplysninger at give om dette opklaringsarbejde, og i øvrigt tilsige det radikale venstres velvillige støtte til lovforslagets videre gang i tinget.

Gerda Møller (KF):

Ved de tidligere behandlinger her i folketinget af det lovforslag, der nu er til be-

[Gerda Møller.]

handling, er det konservative folkeparti gået ind for lovforslaget, fordi vi finder, at det er fornuftigt, og vi tror, at det kan blive til gavn for dem, der skal gøre brug af det i de forskellige former inden for undervisningssektoren.

Den tidligere ordfører for vort parti, hr. Flemming Jensen, rejste under førtebehandlingen, sidste gang vi havde lovforslaget for herinde i tinget, spørgsmålet, om der på det audiovisuelle område også kunne skabes samarbejde med sygehusvæsenet for bedre at få udnyttet det meget kostbare materiel, som findes her. Jeg går ud fra, at vi kan tage det spørgsmål op i udvalget, ligesom vi også ønsker nærmere undersøgt, om adgangen til at oprette filialer kan føre til overlapping.

Med hensyn til det, at det nu er regeringens hensigt at foreslå en ændret refusionsordning, vil jeg henvide til de bemærkninger, som hr. Simonsen vil komme med under behandlingen af lovforslaget om folkebiblioteker, som jo også er på dagsordenen i dag.

Ingolf Knudsen (CD):

Dette lovforslag kan jeg kun udtale mig positivt om. Læseplanudvalget har grundigt behandlet, hvilke funktioner der fremtidig burde henlægges til skolebiblioteker, fælleskommunale samlinger og skolecentraler, og da dette lovforslag bl. a. er et resultat af dette arbejde, kan jeg i det store og hele tilslutte mig det.

Jeg vil dog foreslå, at der normalt i forbindelse med amtscentralerne bliver etableret en stærk kontakt til amtets eller kommunens fagkonsulenter og skolepsykologiske kontorer, idet jeg vil mene, at amtscentralerne herved kunne blive planlægningscentre for nye undervisningsmetoder, nyt stofvalg og bedre fagintegration. Forsøgsrådet kunne gennem en sådan integration få en 12-13 satellitter og derved få større betydning for udviklingsarbejdet landet over. Jeg mener ikke, at det vil fordyre centralerne væsentligt, om man skaffer nogle kvadratmeter til kontorer og mødeværelser, altså arbejdslokaler i centralerne for de ansatte konsulenter, og effekten af en sådan integration er for mig indlysende. Det er nemlig ikke nok med en central for materialer. Man skal heller ikke blot lære andre at fremstille materia-

ler; man skal lære lærerne at bruge materialerne. I denne forbindelse vil jeg da også godt pege på, at skolenævnene kunne bruge disse centraler i deres arbejde til at efterprøve mange af de ting, der foregår i skolerne, som de bliver præsenteret for.

Så må det vel også indskydes, at lederen af amtscentralen må have en alsidig indsigt og erfaring med alle uddannelsesområder, ligesom jeg i bemærkningerne til § 5 kunne ønske mig at ordet „efterhånden“ i forbindelse med udbygning af virksomheden over for de øvrige uddannelser på de gymnasiale alderstrin samt fritidsundervisningen blev erstattet med ordet „straks“.

Med disse få ord skal jeg anbefale lovforslaget og love velvillig behandling i udvalget.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg skal, hvad angår disse amtscentraler for undervisningsmidler, i alt væsentligt henvide til en ordførertale, jeg har holdt om samme emne sidste gang, sagen var forelagt her i folketinget, men jeg vil gerne lige pointere, at der er nogle enkelte bekymrende punkter i dette lovforslag.

Det drejer sig bl. a. om, om vi med den lovgivning, vi her har foran os, har mulighed for at skabe noget, der kan fungere som en slags pædagogiske kraftcentre for amterne. Jeg ville være meget begejstret, hvis man kunne understrege betydningen af den kursusvirksomhed, der kan knytte sig til amtscentralerne, og som vi kan se fungere omkring nogle af de fælleskommunale samlinger og nogle af skolecentralerne, og hvis man kunne bakke det op i lovforslaget.

Jeg kunne også tænke mig, at man måske kunne gøre noget ved de meget prisfordyrende tanker, der er i lovforslaget med hensyn til undervisningsmidler — det drejer sig ofte om ret kostbare apparater — om man ikke i meget højere grad, end det ifølge bemærkningerne er tænkt, kunne benytte sig af de tilbud, man stundom får af producenterne om udstillinger og om mere bevægelige og udskiftelige tilbud på forevisning af det, der måtte findes på markedet.

Men først og fremmest vil jeg mene, som jeg også understregede sidste gang, jeg talte om dette emne her fra denne talerstol, at det ville være meget væsentligt, hvis man kunne udbygge værkstedsfunktionerne om-

[Kristine Heltberg.]

kring amtscentralerne, således at lærerne fik mulighed for her at arbejde aktivt med de ideer, de har til personligt udformede læremidler, undervisningsmidler, som måske ikke er så kostbare i brug, måske ikke er så fodformet smarte, men måske ikke desto mindre er mindst lige så værdifulde eller mere værdifulde i den pædagogiske brug i det store arbejde, der forestår, hvis vi får en skolereform igennem inden alt for lang tid.

Det forekommer mig, at der er en hel del punkter i lovforslaget, der trænger til opklaring, således at vi slipper for den mistanke, der er blevet fremhævet nogle steder rundt omkring i landet på forskellige møder, at vi her har at gøre med noget, der vil være meget udgiftkrævende og måske vil betyde en indvikling i stedet for en forenkling af det tilbud, det her drejer sig om. Det drejer sig om at give pædagerne en støtte i deres meget vanskelige arbejde med den jungle, det enorme tilbud af undervisningsmidler på markedet udgør. Det forekommer mig, at det væsentligste her vil være at lægge hovedindflydelsen hos brugerne, hos pædagerne, hos skolenævnene og til en vis grad også hos eleverne og i mindre grad hos producenterne.

Men alle disse ting formoder jeg at vi kan drøfte i udvalget, og jeg vil tilsige mit partis ønske om et godt og frugtbart arbejde med lovforslaget.

Chr. Christensen (KrF):

Formålet med at sammenlægge de nuværende fælleskommunale samlinger og skolecentraler i amtscentraler for undervisningsmidler er nok en naturlig udvikling af det samarbejde, der allerede er i gang rundt omkring imellem disse to instanser.

Jeg tror også, at det kan medføre en effektivisering både af den pædagogiske rådgivning og vejledning over for lærerne, og af den tekniske bistand, lærerne skal have. Jeg tror også, det kan øge mulighederne for, at man i undervisningen kan gøre endnu mere brug af de materialer, som en amtscentral kan stille til rådighed. Derfor kan vi tilslutte os princippet i lovforslaget.

Men det er meget væsentligt, som det allerede er nævnt af fru Helle Degn, at denne institution ikke bare kommer til at betjene

folkeskolen, men i høj grad må gå ud over folkeskolens rammer og nå ind i hele fritidssektoren og også ud til andre uddannelsesanstalter i et amt.

Der er nogle betænkeligheder fra vor side. Der står, at amtscentralen oprettes og drives af amtskommunerne som led i det amtskommunale skole- og undervisningsvæsen. I princippet er det nok rigtigt, men i praksis skal man ikke glemme, at det, som forslaget er udformet, medfører, at kommunerne kommer helt ud af billedet med hensyn til disse amtscentraler. Jeg vil gerne påpege, at det gør de altså også, når man skal vælge materialer til denne central. Min erfaring fra arbejdet i skolecentraler og fælleskommunale samlinger fortæller mig noget om, at en centralisering af udvælgelsesprocessen her absolut kan komme igennem, og det tror jeg ikke arbejdet i amtet kan være tjent med.

Så vil jeg også gerne pege på de geografiske forhold. Det er en kendsgerning, at når man når ud omkring de 15-20 km fra en sådan central, så aftager muligheden for, at den enkelte lærer kan udnytte en sådan central, så bliver det kun til udstillingsvinduer, man ser, når man tilfældigvis får lejlighed til at komme dér, men ikke et egentligt arbejdssted, ingen rigtig inspiration. Og skal man rekvirere noget, og det kan man jo gøre, for postvæsenet fungerer jo stadig væk, så overlader man i stor udstrækning til lederen af amtscentralen at udpege de pædagogiske faciliteter, som denne skole eller undervisningsanstalt nu kan få fat i.

Derfor vil jeg da gerne sige, at vi med glæde har noteret os, at det i de almindelige bemærkninger siges:

„Det bemærkes dog herved, at navnlig de informative funktioner vil kunne decentraliseres gennem oprettelse af afdelinger efter de enkelte amters særlige behov.“

Vi har også med glæde noteret os § 1, hvor der står, at amtscentralen kan bestå af flere afdelinger. Jeg vil forfærdelig gerne plædere for, at de nuværende afdelinger af skolecentralerne overgår til denne amtscentrals lokale afdeling. Så er der stadig væk mulighed for, at vi kan bevare inspirationen ude omkring, navnlig i de tyndt befolkede områder.

Det er godt, at amtscentralen er et tilbud, og her kommer måske det positive ind, at

[Chr. Christensen.]

kommunerne kan få lov til at yde deres bidrag, også økonomisk, hvis de har interesse i det.

Men der er én ting til, som bør påpeges, og det er spørgsmålet om personale. Man skal være fuldstændig klar over, at hvis denne institution skal fungere efter sin hensigt, så kræver det en veluddannet leder plus de nødvendige konsulenter plus en betydelig stab af kontorpersonale på grund af alt det med udsendelse og registrering. Og så må man ikke glemme det for lærerne helt væsentlige: kvalificeret teknisk bistand.

Det er en temmelig stor stab, der skal samles. Men lykkes det, er det også givet, at der er penge at spare ved denne koordinering, ikke i opbygningsperioden, men på lang sigt. Og så tror jeg, at lærerne får mulighed for ved den gode tekniske og pædagogiske vejledning, bistand, der kan være, virkelig selv at fremstille kvalitetsmæssigt godt undervisningsmateriale. Det er vor erfaring, at det materiale, der fremstilles af den enkelte pædagog, er betydelig væsentligere i undervisningen end det, man køber fra et forlag.

Men tiden løber, og jeg tror, det vil være en ulykke at sætte dette system i gang pr. 1. april 1974. Udskyd det til 1975.

Vi vil positivt medvirke i udvalget for at fremme disse tanker.

Fuglsang (DKP):

Vi fra mit parti deler også de betænkeligheder, der fra flere sider er fremhævet med hensyn til styringen af disse amtscentraler for undervisningsmidler, og det er vel heller ikke ukendt, at netop denne styring har været udsat i hvert fald for en hel del modstand ude i landet blandt skolebibliotekarere og i en række kommunale kredse.

Sagen er jo, at det er ret så udflydende, hvad der fastsættes i § 2 og især § 6 med hensyn til ledelse og drift, budgetter, regnskabsmæssige forhold osv. Der står, at det skal bygge på en vedtægt, der udarbejdes af amtsrådet, og jeg vil tro, at det, man er bange for, og som i hvert tilfælde vi er betænkelige ved, er, at det let kan blive et noget bureaukratisk apparat med for lidt forbindelse med kommunerne, med deres folkevalgte organer og med de mennesker,

som praktisk skal drage nytte af amtscentralen.

Vi håber, at de indvendinger, der allerede er kommet frem her, vil kunne genspejles i udvalgsbehandlingen, og at man vil kunne råde bod på de svagheder, vi mener der er.

Mølgaard (DR):

Der er sagt mange smukke ord som begrundelse for det lovforslag, der nu ligger til behandling, og iblandt disse smukke ord har adskillige ordførere tidligere fremdraget effektiviseringen af rådgivningsfunktionen, en bedre pædagogisk indsats, bedre materialleudnyttelse og en bedre „servicering“ af brugerkredsene. Det er formål, som retsforbundets gruppe i og for sig kan tilslutte sig.

Vi må bemærke, at vi nærer nogen skepsis over for tanken om oprettelsen af disse regionale opmagasinerings- og fordelingscentraler for apparatur og materialer for skoler og andre undervisningsinstitutioner. I teorien lyder det såmænd smukt, dette med at oprette et fælles reservoir at trække på; det skaffer en bedre udnyttelse, skulle man i teorien regne med, billigere apparatur frem til brugerne. I praksis viser sådan en institutionsoprettelse sig ofte dyr. Sådanne samlingsoprettelser koster dyrt, ikke så meget i oprettelse, det er endda til at overse, men i hvert fald i alvorlig grad i administration. Det bliver, som tidligere ordførere også har været inde på, et bureaukratisk virkende. Ønskerne er jo overmåde forskellige fra sted til sted, og koordineringsfunktionen bliver ikke effektiv nok.

Vi er blevet gjort bekendt med, at adskillige sagkyndige i primærkommunerne og i pædagogkredse finder, at vi for de samme beløb, som det vil koste at drive disse amtscentraler, decentraliseret anvendt i de små enheder, dvs. i hver enkelt kommune og på hver enkelt skole, ville få noget langt mere attraktivt og billigt.

Dette vil vi være indstillet på fra retsforbundets side at medvirke til at få undersøgt nærmere under det forestående udvalgsarbejde. I hvert fald skal det fastslås, at midt i en tid, hvor der er stærke tilbøjeligheder til at tilbede institutioner som sådan, må man holde fast på, at forbrugernes interesser tit og ofte er andre end institutionernes interes-

[Mølgaard.]

ser, og i sådanne interessekonflikter står retsforbundet på forbrugernes side.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg vil gerne have lov til at sige tak til samtlige ordførere for den positive måde, de har modtaget lovforslaget på. Det er jo rigtigt, at vi tidligere har arbejdet med dette lovforslag — det er tredje gang, det er til første behandling — og derfor vil jeg også mene, at flere af de områder, man har peget på, netop må egne sig til et fornyet udvalgsarbejde. Det ligger jo allerede sådan, at der, da vi tidligere arbejdede med lovforslaget, er stillet en hel del spørgsmål og kommet en hel del svar, også på nogle af de ting, man har været inde på her, og det er ganske naturligt, at disse ting også tilgår udvalget.

Men jeg vil gerne sige først til fru Helle Degn — og jeg tror, hr. Chr. Christensen også var inde på det — der mente, tidspunktet den 1. april 1974 var for tidligt et tidspunkt at sætte det i gang på, at jeg har også været åben over for at diskutere tidspunktet, og jeg er fuldstændig indstillet på, at vi ikke skal presse noget igennem. Det er klart, at det også har noget at gøre med kommunernes budgetlægning som sådan. Jeg har allerede gjort opmærksom på i bemærkningerne, at jeg meget gerne vil være med til at diskutere tidspunktet for ikrafttrædelsen af loven.

Jeg vil gerne sige med hensyn til, hvem der skal gøre brug af amtscentralerne, at det er klart, det er ikke blot for folkeskolen, disse amtscentraler er oprettet. Det står også i bemærkningerne til lovforslaget, at de skal sigte på alle mulige andre undervisningsområder, fritidssektoren, de gymnasiale alderstrin, ligesom vi også har haft universitetscentrene inde i debatten. Hr. Ingolf Knudsen ville gerne have, at der skulle stå, at det skulle ske straks. Det er måske lidt svært at sige, at det skal ske straks, men vi er indstillet på, at så snart det overhovedet kan lade sig gøre, så snart vi har nogle erfaringer at bygge på, hvordan de kan drages ind i arbejdet, så er det klart, at det skal lægges op, så de også glider ind i dette arbejde. Lettest er det selvfølgelig at drage folkeskolen ind i det, fordi vi har erfaringerne fra skolecentralerne og erfaringerne fra de fælleskommunale samlinger, men jeg

vil gerne understrege: sigtet er bestemt, at det skal være et tilbud til de forskellige undervisningsgrupper.

Så var hr. Halvgaard bange for styrelsen og administrationen, han var bange for, at der skulle blive opbygget en ny administrationspyramide. Der vil jeg da gerne sige, at det bestemt ikke er regeringens ønske at stille mod at opbygge en administration, som man godt kunne undvære.

Nu tror jeg heller ikke, man skal være så bange for det. Vi har erfaringerne at bygge på fra de bestående skolecentraler og fælleskommunale samlinger, men det er klart, der må være nogen, der står for styrelsen, der må også være et repræsentantskab. Man kan diskutere, hvor stort det skal være, men det, der er sigtet med repræsentantskabet, er jo netop, at man får så mange nuancer ind i det arbejde, der skal foregå, man får så mange synspunkter frem som overhovedet muligt, og her bliver kommunerne jo netop også draget ind i dette repræsentantskab. Hr. Chr. Christensen var lidt bange for, om de enkelte kommuner ikke fik så meget at sige, men de får nemlig her via repræsentantskabet mulighed for at være med i det arbejde, der foregår.

Hr. Chr. Christensen var også inde på, at man kan oprette filialer, og det er klart, det kan i de tyndt befolkede områder jo lette meget på det, fordi man dér har sværere ved at nå frem til det ene sted i amtet, men det er ikke noget, man kan sige der skal oprettes, det er en mulighed, man har. I det hele taget skal vi jo være varsomme med ikke at diktere, at så og så mange ting skal der opbygges.

Jeg vil ikke gå ind på flere enkelte punkter, men sige, som de fleste af ordførerne har sagt, at dette egner sig i høj grad til et udvalgsarbejde, og jeg er indstillet på at få svarene frem, så hurtigt det nu kan lade sig gøre, men også samtidig indstillet på, at tidspunktet for ikrafttrædelsen kan vi godt diskutere. Jeg har ikke bundet mig fast til den 1. april 1974.

Helle Degn (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for, at hun har givet tilsagn om, at hun er indstillet på og ser det fornuftige i, at lovforslaget først kan træde i kraft den 1. april 1975.

Dernæst vil jeg gerne takke venstres ord-

[Helle Degn.]

fører for, at han med mig er enig i, at vi i udvalget skal se på og nøjere vurdere selve udgiftsfordelingen. Jeg synes, det er ret så væsentligt, at venstres ordfører er enig med mig i dette synspunkt, og denne tilslutning takker jeg for.

Til sidst vil jeg gerne lige endnu en gang rejse et spørgsmål til undervisningsministeren, som jeg ikke mener jeg fik svar på, og det var spørgsmålet om en høring af de forskellige brugergrupper. Jeg synes, det er ret så væsentligt, at vi får deres synspunkter og deres holdninger og deres muligheder for at gøre brug af denne ordning, at vi ligesom får en høring med disse organisationer, så vi er klar over deres standpunkter. Derfor vil jeg gerne lige bede undervisningsministeren om at bekræfte, at hun er indstillet på, at dette forslag kommer ud til en høring hurtigst muligt, så vi i udvalgsarbejdet også har denne baggrund at arbejde ud fra.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg kan til fru Helle Degn sige, at det har allerede for længst været ude til høring.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Bay):

Jeg foreslar, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Skolebiblioteker).

(Lovforslaget (nr. 91) findes i tillæg A. sp. 1601, fremsættelsen i tidenden sp. 1914).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Winnie Russell (S):

Det lovforslag, vi har foran os i dag, har været fremsat flere gange i forskellige sammenhænge. Oprindeligt var det en del af den

folkeskolereform, som den nuværende regering imidlertid har valgt at udskyde. I socialdemokratiet er vi enige i principperne i forslaget og positivt indstillet over for dets gennemførelse.

Det vil efter vor opfattelse være rigtigt, at man nu sørger for, at alle landets skoler bliver omfattet af ordningen med skolebibliotekerne.

Der er tidligere i debatten rejst en række principielle spørgsmål, som det vil være formålstjenligt at få færdigbehandlet under det kommende udvalgsarbejde. Jeg skal her bl. a. pege på de problemer, som rejser sig ved frigørelsen af skolebibliotekerne fra det øvrige biblioteksområde.

Det er blevet hævdet, at der ville kunne opstå betydelige overlapninger med hensyn til den betjening og de indkøb af materialer, som de to bibliotekssystemer skal forestå, hvis ikke vi finder frem til en effektiv kontrol og nogle samarbejdsmetoder, der på det nærmeste tvinger et samarbejde frem. Vi er overbevist om, at vi kan finde frem til løsninger på disse problemer, og at vi vil være i stand til at klare dem tilfredsstillende.

Det samme gælder spørgsmålet om udlånsordningen for skolebiblioteket. Det er måske fortsat rigtigt, at udlånet af børnelitteratur finder sted både i folkebibliotekernes børneudlån og i skolen, men det bør i hvert fald tilstræbes, at overlapningen bliver mindst mulig, eller måske, udtrykt bedre, at samarbejdet bliver stærkere. Man kan jo f. eks. forestille sig, at folkebibliotekernes materialer til børn også bliver anvendt til udlån gennem skolebibliotekerne.

Det er vanskeligt gennemskuelige problemer, det her drejer sig om, men det bør ikke forhindre overvejelse.

Samtidig skal jeg gøre opmærksom på de forskelle, der meget let kan opstå ud fra de forskellige tilskudsregler, som henholdsvis folkebibliotekerne og skolebibliotekerne skal køres efter. Ikke fordi jeg tror, at skolebibliotekerne bevidst vil udnytte fordelene ved at være underkastet de generelle refusionsordninger, hvor folkebibliotekerne skal drives efter objektive kriterier og bloktilskud, men alligevel.

Det er vel i det hele taget den egentlige svaghed ved lovforslaget, at det intet siger om de økonomiske konsekvenser. Hvad vil